

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

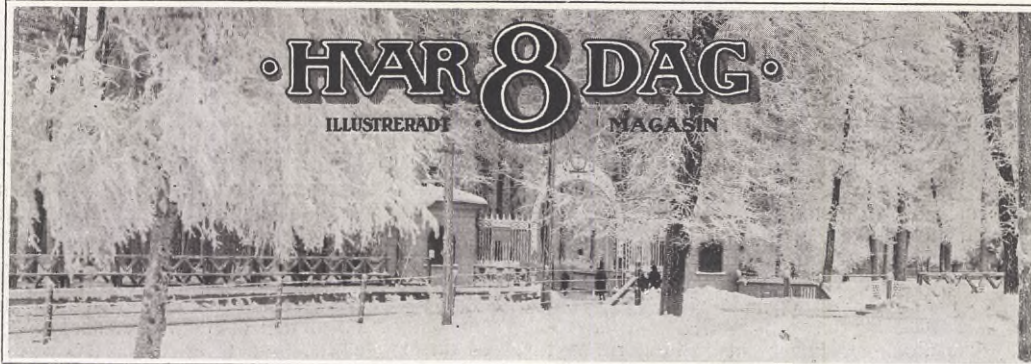
This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERAD

MAGASIN

HAGA NORRA GRINDAR. — FOTO. B. NORBERG, STHLM.

23:DJJE ÅRG.

DEN 12 FEBRUARI 1922.

N:o 20

Foto, Jager, Sthlm.

A. Lillihök

Kliché: Göta Ritbyrå & Klichéanstalt, Gtg.

Skeppsbyggeriundervisningen är i vårt land säkerligen sparsammare tillgodosedd med lärostolar än vad dess vikt berättigar den till. I själva verket inskränka de sig till två professurer, en vid Tekniska Högskolan i Stockholm och en vid Chalmers' Tekniska institut i Göteborg, varjämte det vid den förra finnes en speciallärare i varvsanläggning och vid det senare en andra-lärarebefattning i skeppsbyggeri, elementär mekanik och lineärritning. Härtill bör väl rätteligen läggas även lärarebefattningen i skeppsbyggeri och maskinlära vid Sjökrigsskolan samt i skeppsbyggnadskonst och maskinlära vid Sjökrigshögskolan, ehuru de båda sistnämnda givetvis särskilt äro inriktade på örlogsskeppsbyggeriet. Då lärareplatserna icke äro flera, ligger det desto större vikt på, att de bliva lyckligt besatta. Så har också varit fallet. Icke minst gäller det vid Tekniska Högskolan, vars professor i ämnet vi i dag äro i tillfälle att avbilda på första sidan.

Carl Johan Fredrik Malcolm Lilliehöök till Gälaröd och Kolbäck är född på Lindhults gård i Stafsinge socken i Halland den 14 april 1860 samt son till dåvarande premiärlöjtnanten i k. flottan, sedermera kaptenlöjtnanten och föreståndaren för Lindhults lantbruksskola Carl Johan Lilliehöök och hans maka Gustafva Charlotta Fredrika Rosenblad. Efter föregående elementarundervisning inträdde han år 1878 som elev vid Örebro tekniska skola, från vilken han år 1882 utexaminerades för att därefter övergå till Tekniska Högskolans avdelning för maskinbyggnadskonst och mekanisk teknologi. Efter att ha erhållit avgångsdiplom härifrån som civilingenjör år 1886 praktiserade han vid olika varv och ritkontor i Skottland, England och Amerika åren 1886—1893, varvid särskilt bör nämnas, att han fyra år hade anställning som konstruktör vid Förenta Staternas örlogsvarv i Brooklyn 1889—1893, där just vid denna tid grunden lades till den amerikanska örlogsflootta, som vann sina första lagrar i spansk-amerikanska kriget för att därefter i detta århundrade utveckla sig till den brittiska flottans like och till och med hota denna med överflygning.

Under denna fleråriga praktik i utlandet hade Lilliehöök förvärvat sig en erfarenhet och skicklighet på sitt område, som ställde honom i främsta ledet bland fackmännen i vårt land. Då han år 1893 återvände hem, skyndade Tekniska Högskolan och att fästa honom vid sig som extra lärare i ångfartygs-konstruktion, och fem år senare erhöll han förordnande som lektor vid Högskolan i konstruktion av enkla maskindelar och fartygsritning för att senare samma år utnämnas till lektor i skeppsbyggnadskonst därstädes, sedan man även vid vår främsta tekniska läroanstalt beslutit sig för att upprätta en egen fackavdelning för skeppsbyggnadskonsten. År 1911 utnämndes han vid omorganisationen av Högskolans lärareplatser till professor i samma ämne och är från och med 1912 föreståndare för Tekniska Högskolans fackskola för skeppsbyggeri. Under tiden hade han verkat jämväl som konsulterande ingenjör, varit lärare vid Tekniska skolan i Stockholm samt 1898—1910 anlitats som lärare i skeppsbyggnadskonst och maskinlära vid Sjökrigshögskolan.

Av de talrika skrifter, med vilka professor Lilliehöök riktat vår litteratur, är den för den stora allmänheten mest bekanta den förträffliga redogörelse han i den nya fullständigt omarbetade upplagan av Uppfinningarnas bok lämnat av skeppsbyggeriets historia och nuvarande ståndpunkt (1906). Särskilt gläder man sig åt den självständighet i förhållande till utländska förebilder, som utmärker hans framställning och som gör, att vårt eget lands insatser på skeppsbyggeriets område kommit till sin rätt: vi be-

höva endast nämna namn sådana som af Chapman och John Ericsson, för att man skall förstå, vilka historiska värden vi här ha att tillvarata. Bland annat fästes här uppmärksamheten på det i allmänhet fullständigt förbisedda faktum, att Sverige vann sin sista sjöseger så sent som den 8 mars 1862, så att vi om få dagar kunna fira sextioårsminnet av densamma. Det var nämligen icke blott så, att svensken Ericsson byggde Monitor — naturligtvis är det dess kamp med Merrimac, som avgjorde amerikanska inbördeskrigets utgång, varpå vi syfta — Monitor bestyckades tillika av svensken Dahlgren och fördes i striden av svensken Worden. För den allmänhet, som önskar en allmän översikt över skeppsbyggeriets nuvarande ståndpunkt, är det ett djupt känt önskemål, att en ny upplaga av det utmärkta arbetet snart kunde åvägbringas, vilket bleve fullständigt även med de senaste framstegen, framför allt under-vattensbåtarnas utveckling och det revolutionerande inlytandet av användningen av flytande bränsle. — På Lilliehööks övriga förlattarskap skall på grund av dess fackmässigt-vetenskapliga innehåll här ej närmare ingås; att det av kompetenta kretsar tillvunnit sig mycket erkännande behöver icke sägas.

Det är emellertid knappast genom sina skrifter Lilliehöök förvärvat sig sitt huvudsakliga anseende. Detta har i främsta rummet kommit honom till del på grund av hans värdefulla uppfinningar. Att för en icke fackkunnig läsekrets ingå på en detaljerad redogörelse för dessa förbjuder sig visserligen av sig själf. Dock kan ej här lämnas oanmärkt, att det är prof. Lilliehöök, som haft första idén till och uttagit det första patentet på det långskeppspantsystem, som sedermera vidare utvecklats under namn av The Isherwood System of Ship Construction och under denna benämning kommit till stor användning såväl vid engelska och amerikanska som ock vid inhemska varv. Den barande tanken i detta system är att spanten i stället för att anbringas rätt upp och ned anbringas på längden, så att järnpåtarna kunna fastnitas på längden i stället för på tvären. Härigenom vinna fartygen ökad styrka och särskilt har systemet kommit till mycket stor användning på oljetransportfartyg. Utöver denna korta antydning måste vi dock även i detta fall avstå från att ingå på någon mera detaljerad beskrivning.

Ett vittnesbörd om det höga anseende prof. Lilliehöök genom denna och andra uppfinningar på skeppsbyggeriets område förvärvat sig har man att se i hans inval i flera högt ansedda utländska samfund av skeppsbyggeriingenjörer. Han är sålunda bl. a. medlem såväl av Society of Naval Architects and Marine Engineers i New York som av Institute of Naval Architects i London.

Av särskilda uppdrag, som kommit prof. Lilliehöök till del, kan nämnas, att han år 1895 förordnades till officiell besiktningsman för fartyg i Stockholm och att han de följande åren anlätades som sekreterare i det tekniska utskottet vid 1897 års utställning med anledning av konung Oscars regeringjubileum. Vid tekniska möten och diskussioner är han dessutom vid flera tillfällen gjort uppmärksammade inlägg bl. a. vid allm. tekniker-mötet i Gävle 1901 genom ett föredrag om behovet av en central teknisk myndighet i Sverige. Det önskemål han därvid uttalade om den tekniska sakkunskapens ökade inspråktagande av statsförvaltningen har sedermera på olika vagar blivit tillgodosett.

Sedan år 1890 är prof. Lilliehöök i äktenskap förenad med Elice Hector, dotter av sjökaptenen Detlof Zakarias Renhold Hector och hans maka Albertina Gustafva Kahl.

Vid sitt jubileum med Köpenhamns universitet för tre månader sedan visade Georg Brandes sångarna från Prag med en handrörelse sina samlade verk:

— Det var min ungdoms föresats att skriva så många böcker, att ingen man i Danmark skulle kunna lyfta dem på rak arm!

Det sades halvt på skämt; men bako n skämtet låg en intellektuell atlets triumf över den fysiska, som han nyss smädat.

Tiden är väl ännu knappast inne att lägga detta mäktiga verk på de andliga värdenas vågskål. Många anse, att det där väger upp varje annan skandinavisk banbrytares eller granskares. Men de äro ej heller få i Brandes' hemland, som försäkra, att särskilt hans senaste och omfångsrikaste arbeten skola befinnas för lätta inför en framtida "revision" av de värden han förläktat och de idéer han givit vingar.

Georg Brandes är ännu omgiven av sin lifsluft, kampens, han har ännu svårt att hålla ett tal utan polemiska utfall, och han blir själv hästskt angripen även på sina jubileumsdagar. Han räknar sig säkert ännu med tillfredsställelse till de "bedsthadede" i sitt land. liksom han är den mest beundrade.

Vid fyllda åttio år har han inte förlorat något av sin aktualitet och sin förmåga att sätta sinnena i svallning.

Kritikern Georg Brandes känna alla — det torde vara ett försvinnande fåtal, särskilt hos oss, som erinna sig poeten. Rätt förlåtligt, då hans "Ungdomsvers" sågo dagen i slutet på 1850- och början på 1860-talet. Det finns emellertid bland dessa brådmogna, lidel efulla anmärkningsvärt moderna dikter mer än en, värd att läsas om och begrundas. "Blodbogen" är en av dem.

Midt blandt de grønne Bøge stod det rødt som en Protest imod Naturens Orden.

Han kunde sige, Træet havde blødt,

det steg som dryppende af Blod tra Jorden!

Og dog dets Løv mod Himlen smilte sødt —

12 Februari 1922 Lösnummer 35 öre
HVAR 8 DAG
• ILLUSTR • • MAGASIN •

OMSLAGSVIGNETT TILL FÖRELIGGANDE N:O 20.
I blå dubbeltonfärg. — En solig bild från Venedig.

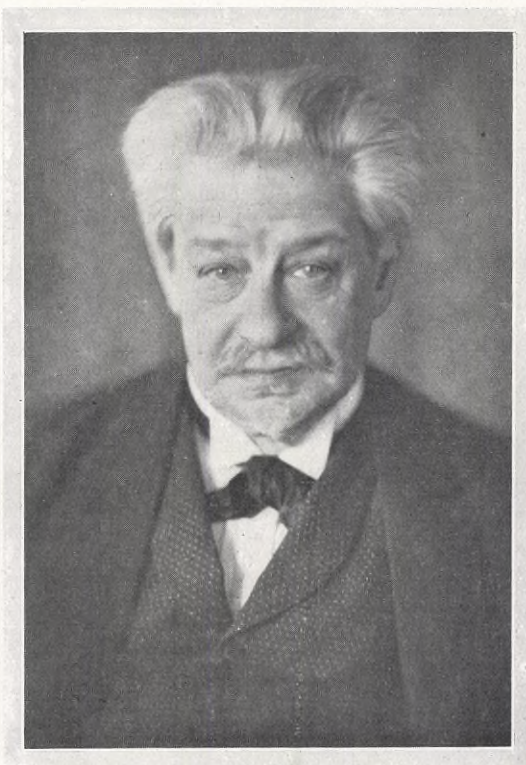

Foto. Esfild, Kjöhm.

GEORG BRANDES.
80 år den 4 februari.

Käthe Sjöberg, Gbg.

Självdeklarationen är inte svår att genomskåda under den poetiska förklaraden. Georg Brandes var den röde framlingen i den gröna danska litteraturidyllen, som han fann alltför klipt, alltför kringgårdad och nedskräpad med papper och annat affall från en föregående romantiska *Guldålderns* friluftsfester.

Den motsatning som från början kom Georg Brandes att draga blankt var inte bara en yngre, kamplysten generatons revolt mot den föregående "fördomar" och kallsinnighet. Det låg en rasmotsats bakom. Mot den danska nationalismen slipade den judiska kosmopolitismens satirens floret — och efter Heine har väl ingen fört den med mera smidighet och humör! Som Heine var han en passionerad och hänsynslös natur, besjälad av ett outhärligt hat mot *das Philisterthum*, mot allt dess kvalm, hyckleri och ovilja att släppa in det nya och främmande.

"Eit litet rum behöves vädras ut oftare än ett stort" hade Sören Kierkegaard sagt i sina opatriotiska aforismer om sitt fosterland. Och hans tankar om *Smaaligheden*, jämstrukenheten, snusförnuttet som danskarnas största nationella svaghet fann tacksam jordmån hos Brandes (Kierkegaard var ett geni, som han kunde uppskatta, till skillnad från Grundtvig). Och han såg sin uppgift i att vädra ut Danmark!

Kanske ställdes fönstren något väl häftigt på tvärdrag — kanske försvunno med mycken unkenhet och gammal piprök också en del av den verkliga idyllens och hemtrevnadens finare dofter. Pietet var nu inte den unge reformatorns starka sida, och har ej heller blivit den äldre. För tradition och germansk innerlighet, särskilt på det religiösa området, lade han inte mycket sinne. Och däri ligger helt visst anledningen till att den andliga maktställning, som bröderna Brandes och deras falang efter hand förvärvade över den danska Parrassen

Forts. å sid. 319.

PRINS VILHELM PÖRELÄSER I KÖPENHAMN på inbjudan av Studenterforeningen.
Foto. för H. S. D. av Elfelt, Khmn.

Kliché: Gots, Gbg.

FRU SIGRID CARLSUND direktis för A.-B. Bukowskis konsthandel. — 50 år den 3 februari.
Text å sid. 315.

Kliché: Gots, Gbg.

Foto Almgberg & Preinitz, Sthlm.

SVENSKA TEATERNS PREMIÄR: "LISELOTTE", lustspel av Rudolf Presber och Leo Walther Stein. Fr. v.: Fru Pauline Brunius (Liselotte) och herr John Brunius (hertigen av Orléans); i. h.: Herr Gunnar Klintberg (Ludvig XIV). — Text å sid. 315.

Foto. Almgberg & Preinitz, Sthlm. Kliché: Gots, Gbg.

Prins Vilhelms bebådade och med utomordentligt stort intresse mötsedda föredrag från Centralafrika i Köpenhamns Studenterforening hölls den 4 februari inför en lysande och representativ församling, vilken fyllt den stora salen ända till sista plats.

Bland de närvarande märktes konung Christian, prins Gustav av Danmark, statsminister Neergaard, undervisningsminister Appel, Sveriges minister friherre Beck-Friis, rector magnificus prof. Biil.

Forts. å sid. 319.

I GLYPTOTEKETS UNDERLAND.

ETT APROPÅ TILL DOKTOR FREDERIK POULSENS BESÖK I STOCKHOLM.
FÖR HVAR 8 DAG AV QUIDAM QUIDAMSSON.

Kliche: Sjoberg, Gbg.

DR FREDERIK POULSEN, Inspektör för Glyptoteket i Köpenhamn.

Överst t. h. GLYPTOTEKET I KÖPENHAMN

Därunder: EN LITEN INTERIÖR FRÅN GLYPTOTEKET.

Köpenhamn i januari.

Från den blåsiga, grå januardagens tristesse styr jag in i ett tempel av sten och glas — Glyptoteket. Här är gott att sitta på en av de vita bänkarne under

palmera, som sträcka sig upp i det blånande kupolrummet, medan springbrunnarnes vatten plaskar helt sakta, nästan sövande. Runt omkring en värld av marmordrömmar — se, Rodins "Le Penseur", se, huvud vid huvud, vart och ett med sin hemlighetsfulla röst! Man går i stilla andakt härinne och lyssnar till alla dessa underbara stämmor — vad har icke ett fulländat konstverk som den ädla Anakreonstatyen (från Phidias' period) att säga den, som förstår att höra! Eller votiv-reliefen från Piræus, enligt kännarens mening den yppersta grekiska votiv-relief i världen. Den romerska samlingen är — försäkras vetenskapen — den förnämsta norr om Alperna.

Men jag vet icke, om ej mitt hjärta till syvende og sidst är varmast knutet till de rikedomar av egyptisk konst och egyptiska forntidsminnen, som Glyptoteket rymmer och som just i dessa dagar blivit förökade genom en enastående samling nya fynd. Bland dessa ting tränger sig en oändlighet av skönhetsvärden in på betraktaren. Det är här icke århundraden, utan årtusenden som tala och giva fantasien flykt...

Med utomordentlig älskvärdhet har Glyptotekets inspektör, den som ypperlig författare även i Sverige väl kände och högt skattade dr. phil. Frederik Poulsen ställt ett antal bilder av nyförvärven till mitt förfogande, och han har samtidigt satt mig, stackars lekman, i stånd att utveckla en lika omfattande som oangriplig sakkunskap.

Större delen av de nyankomna dyrbarheterna härrör från utgrävningar, som i år och i fjor företagits av den engelske professor Flinders Petrie i trakten kring Lahun, Ghurob och Sedment, som äro belägna c:a 60 eng. mil söder om Kairo. Sedment var nekropol i den gamla staden Ehnasya (Herakleopolis), som var huvudstad på IX:e och X:e dynastiernas tid, omkring 3,000 år f. Kr., en period, från vilken man ännu så länge har endast få minnen och om vars historiska tilldragelser man tillsvidare vet mycket litet besked.

Bland Petries mest betydande fynd vid dessa utgrävningar är — framhåller underinspektören vid Glyptotekets egyptiska avdelning, den ansedda egyptologen fröken Maria Mogensen — en träfigur, före-

EN EGYPTISK JORDDROTT FRÅN OMKR. 3,000 ÅR FÖRE KR. — Kliche: Sjoberg, Gbg.

Efter fotografen

Kitcher: Sjöberg, Gbg.

SKRIVANDE EGYPTISK STORMAN från XVIII:e dynastien, 1411—1370 f. Kr.

till en uppenbarligen förmögen man vid namn Uazet-hetep. Här se vi hans egen lilla statyett, däri hans själ kunde taga sin boning; hans sandaler och ankelringar; modellen av hans vapen och framför allt ett präktigt, av grönemaljerade lerpärlor bestående halssmycke, som vilat på mumiens bröst och som trots det skröpliga materialet är bevarat i minsta detalj. Till gravutstyrelsen höra vidare två fartyg, det ena för fulla segel på väg norrut mot strömmen, medan det andra ros mot söder av åtta man. Båda äro fyllda med figurer i för arbetet ombord karaktäristiska ställningar, och alla enskildheter i fråga om segel, tågvirke o. d. äro utförda med rörande omsorg och precision — ett av seglen visar t. o. m. en stor lapp! Slutligen har den döde — som tydligtvis i livet drivit en omfattande rörelse — fått med sig i graven modellen av ett sädesmagasin och modellen av en slaktplats med ett bryggeri: arbetare bära i säckar på ryggen säden fram till behållaren; kvinnor komma gående med korgar och kär på huvudet; en är i färd med att slakta en ox, en bakar bröd och några brygga öl. Det hela lämnar en åskådlig, högst roande bild av livet i Nildalen.

Utom dessa högintressanta förvärv må slutligen antecknas två märkliga statyetter, som Glyptoteket för ej längesedan inköpt på lord Amherst's auktion i London. Den ena visar en skrivande

ställande en naken, gående man. Den utomordentligt väl bevarade statyetten är av ebenholts och har — som flere fläckar utvisa — varit rödmålad. Man påträffade den i ett gravschakt vid Sedment, c:a 12 fot under jordytan, tillsammans med två andra bilder av samme man, framställande honom i olika åldrar: som yngling, som jorddrott och som hövding för sin k'an. Det är ett i sitt slag enastående fynd, den engelske lärde här har gjort, och Glyptoteket är sannnerligen att lyckönska till att ha förvärvat denna del ärarv: jorddrottens, som med sin stav i handen är ute på inspektion på sina ägor. Figuren, som är utförd med stor skicklighet, är omkring 5,000 år gammal och kan med säkerhet hänföras till IX:e dynastiens dagar.

Den märkliga samlingens äldsta föremål är en träsarkofag med tillhörande gravkör från den äldsta kända perioden i Egyptens historia, Ia eller II:a dynastien, omkring 4,000 år f. Kr. Kistan har form av ett egyptiskt hus, och framsidan visar fasaden med två dörrar. Det märkligaste är sarkofagens korthet, som ger vid handen, att liket varit nedlagt i sammanböjd och icke i utsträckt ställning. Det är mycket sällsynt att påträffa träkistor från så avlägsen tid, och man är också i Glyptoteket berättigat stolt och glad över denna värdefulla tillökning av museets redan förut så rika egyptiska avdelning. Från samma grav härstamma en beundransvärd skål av grön, vulkanisk sten och ett rödaktigt marmorfat, bägge förvånande bevis på egyptiernas förmåga att behandla även mycket hårda stenarter vid en tid, som ligger ungefär 6,000 år tillbaka.

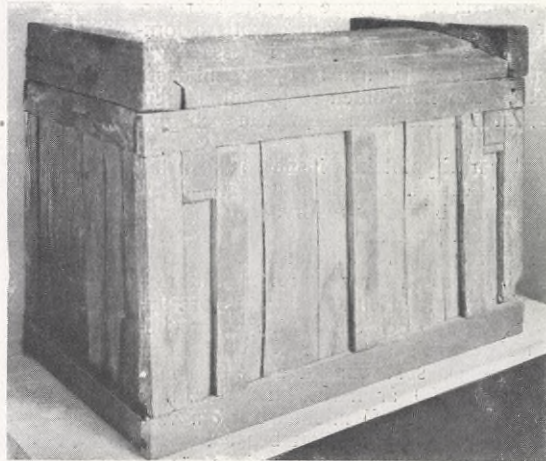
Av stort intresse är en hel gravutstyrelse, utförd vid pass 2,300 f. Kr.

Efter fotografen

MOSES' FARAO?

Kitcher: Sjöberg, Gbg.

Efter fotografen

EN 6000-ÅRIG EGYPTISK TRÄSARKOFAG.

Kitcher: Sjöberg, Gbg.

man i den vanliga egyptiska skrivareställningen med korslagda ben. Troligen föreställer den en storman vid namn Kham-hat, som levde på Amenophis III:s tid och som var nära knuten till dennes hov. Han har en papyrusrulle i skötet, beredd att nedskryva sin härskares befallningar.

Den andra statyetten — som är en utomordentligt sällsynthet och av högsta konstnärliga värde — framställer en kung, som är i färd med att baka ett bröd åt sin gud. Från flere håll har man yttrat stark förmodan om, att figuren skulle vara ett porträtt av Mer-en-ptah — den Farao av XIX:e dy-

Forts. å sid. 315.

FRÅN EN OST-BALTISK RESA.

Vidst. bild.: TALLRIKAR FRAN REVAL.

Sign. Fick.

Inköpta för Nationalmuseum.

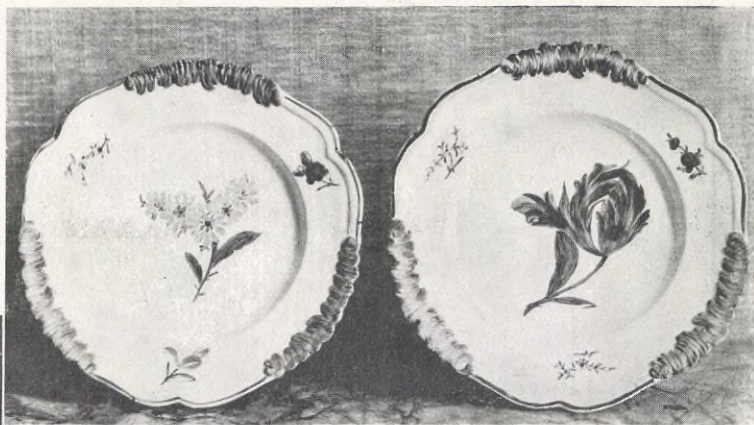
Därunder t. v.: TALLRIK FRAN
KÖNIGSBERG. Sign. Ehrenreich, 1784.

Inköpt för Nordiska Museet.

T. h.: FAT I FORM AV ETT BLAD.

Sign. Rörstrand 1772.

Inköpt för Nordiska Museet.

Efter Jotunvarier.

Kilich's Aug. Sjöbergs Kitchentst., Gbg.

Nyligen har amanuensen vid Nordiska museet dr Arvid Bäckström hemkommit från en sex veckors ost-baltisk resa, företagen med huvudsakligt syfte att studera spåren i museer och arkiv av vårt konsthantverk, särskilt 1700-talets, i dessa gamla svenska provinser.

"Första anhalten gjordes i Stralsund", berättar dr B. "Denna av oss svenskar allt för orättvist förbresta gamla härliga stad hyser i sitt rådhus bl. a. den största samling som väl existerar av Stralsunds-fajanser, av särskilt intresse för oss, då ju Stralsunds-fabriken mest är känd från denna period, då den drevs av Mariebergs grudläggare, Ehrenreich.

Över Greifswald och Stettin, vilken sistnämnda stad hade ett nybyggt, en smula vräkigt museum, gick resan till Berlin. I f. d. kejsarslottet är nu som bekant Kunstgewerbemuseet installerat, en anordning som trots all skicklig tysk museiteknik knappt har utfallit lyckligt. De pompösa salarna i 1600- och 1800-talens barock mörda egentligen varje intimare utställning av konsthantverk.

Det blev en uppfriskande överraskning att direkt från Berlin — nu mera än någonsin en enda stor all världens bazar — komma till Danzig. Där finns numera ett synnerligen sevärt Kunstgewerbemuseum, modernt nyordnat och till stora delar anskaffat genom dess energiske och sympatiska chef dr H. Secker (nu dock kailad till direktör för Wallrafmuseet i Köln). Hela Danzig, denna åldrigt förnåma handelsstad med sina underbara gatubilder, är för övrigt ett enastående vittnesbörd om, hur ett solitt och nobelt konsthantverk sekler igenom för dess borgare varit "vackrare vardagsvara".

Königsberg blev naturligtvis plat-

sen att ingående studera alstren från den fabrik, som Ehrenreich drev i Königsberg, sedan han övergivit Stralsund. Denna nordöstligaste tyska stad äger också en livaktig kostakademi, som nyligen inflyttat i nya moderna byggnader, en hel liten koloni strax utanför staden, samt ett friluftsmuseum för hela Ostpreussen, till skillnad från sin urbild Skansen, dock endast bestående av byggnader i kopior.

I Gumbinnen fann jag i e församlingsarkiv dödsdata för vår mångfrestande Ehrenreich, varigenom också har förut omtvistade födelseår kunde fastslås.

Riga, det nya Lettlands huvudstad, hade bl. a. ett underligt museum i flere våningar, eller rättare en hemsk depöt av mestadels ganska förnåma invalider: tavlor, möbler, ljuskronor, keramik m. m. tillhopaskövlat och medsläpat av bolsjevikerna vid deras framfart genom provinsen att av dem säljas, bortskänkas eller — uppeldas. Föremålen, de flesta mer eller mindre skändade, lågo kvar i staden, som vrakgods vid ebb, då bolsjevikerna fördrevos. Mot vederbörlig identifiering kunde deras forna ägare — de som finnas i livet — naturligtvis återfå sina ägodelar, men resten blir ett slags underligt statsmuseum. Från arkitekturavdelningen inom Rigas universitet äro undersökningar sedan flera år igångsatta för att uppmäta och studera Lettlands allmogebbyggelse.

I Estlands huvudstad, det gamla sköna Reval, fick jag tillfälle att studera de få kända resterna av produkter från en fajansfabrik, som under en kort tid i slutet av 1700-talet drevs i Reval av en apotekare Fick i typer och mönster till en del en ättling av Marieberg och Stralsund.

Så värst talrika inköp blev jag ju tyvärr över huvud taget ej i tillfälle att göra. Överallt var "slutsålt", ej minst tack vare våra egna konsthandlare; enda sättet är att ligga därute eller att göra regelbundna besök. Vad som kom in på morgonen, var oftast borta på kvällen.

Med tanke på hur flitigt våra tyska kolleger, även nu under depressionstider, göra studie- och inköpsresor, måste man med beklagande konsatera", slutar dr B., "att vi svenska museimän resa så relativt litet, trots att vi bo i en utmärkt och egentligen borde resa ändå mer än de lyckligt lottade, som bo centralare."

Foto. Koudern, Köln. Riche, Schwab, Gbg.
FIL. D:R ARVID BÄCKSTRÖM.
Amanuens vid Nordiska Museet.

OFFENBACHS "ORFEUS I UNDERJORDEN" PÅ K. TEATERN.

1. NORDISKA SPELENS BESKYDDARE KRONPRINS GUSTAF ADOLF ÅDER PRISHOPPNINGARNA 2. LÖJTNANT W. DAHLGREN OCH "EOS", ÖVRADE 1:a PRIS I KLASS II (SVÄRARE) PRISHOPPNINGEN UTAN FEL- 1-2. FOTOS. EDGREN, STHLM. 3. KONSUL S. JAHNSON Å "MINSANN" 5:te PRIS I KLASS II PRISHOPPNING. 4. H. SIEWERT 1:a PRIS O. MÄSTERSKAPSTECKNET I SKRIDSKOSEGLING. 5. CURLING. DIR. HELMER LANGBORG. 6. FINLÄNDAREN SKUTNABB, 1:a PRIS OCH NORRISK MÄSTARE I HASTIGHETSÅKNING 10000 METER. 7. LARS GRAFSTRÖM, 1:a PRIS I INTERNAT. KONSTÅKNING FÖR HERRAR. 6-7. PRESSFOTOS. 8. FRÖKEN ILSE ADAMETZ, WIEN, MÄSTERSKAPET I KONSTÅKNING FÖR DAMER. 3, 4, 5, 8, FOTOS. NORBERG, STHLM.

Kliché: Gozs Rübgrä & Klicheanstalt, Gbg.

Efter fotografi. Klisché: Sjöberg, Gbg.
GILLIS GRAFSTRÖM,
 världsmästare i konståkning.

Den skandinaviska vintersportens stora kraftmätning — *Nordiska Spelens vecka* — inieddes lördagen den 4 februari i strålände solsken, men med en oitande nordlig vind, som höll mången åskådare boita från tävlingarne. Genom ishinder i skärgården hade den finska truppens ankomst försenats och samma öde drabbade de tyska och franska deltagarne i skridskoåkning på grund av den tyska järnvägsstreckjen.

På Fältrittklubbens bana inledes tävlingarne tidigt på morgonen och fortsatte med vackra resultat på middagen. Här notera vi som segrare i medelsvår prishoppning ryttmästare greve *Gustaf Hamilton* kl. 1. på Tonkin och som segrare i kl. II (svårare) löjtnant *W. Dahlgren*, som på sin säkra Eos, gick banan felritt, dagens vackraste prestation. På Stadion tävlades i internationell konståkning för damer, vilken vanns av den eleganta och sympatiska wienskan fröken *Ilse Adametz* med vår svenska mästarinna, fröken *Ragnvi Torsslow*, Stockholm, på andra plats. Spännande strider utkämpades i hastighetsåkning på 500 och 10,000 meter, där norrmannen Roald Larsen, som väntat, vann den förstnämnda tävlan under det att finnen *J. Skutnabb* avgjorde den senare till sin fördel. Emellertid blev Sverige ej alldeles lottlöst, ty vår *E. Blomgren* placerade sig som resp. andre och tredje man i de två loppen.

Söndagen var en svår besvikelse genom det ogynnsamma vädret. Iskall vind och ingen sol. Täv-

lingarne å Fiskartorpet i backåkning, som annars brukade vara Spelens populäraste, blevo ej heller vad man

väntat. Ej mer än 2,000 åskådare, mot annars ett 10,000-tal, fingo bevittna norrmännens överlägsen-

Fot. Norberg, Sthlm. Klisché: Sjöberg, Gbg.
 LÖJTNANTEN VID SVEA ART.-REG. C. M. PERESWETOFF-MORATH, 1:a pris i distansritt.

Fotos. Norberg, Sthlm.
 FÄLTSKJUTNING PÅ SKIDOR:
 Målet vid Tureberg.

Klisché: Sjöberg, Gbg.
 LÖJTNANT C. M. PERESWETOFF-MORATH inkommer som förste man till målet i distansritt.

het. Hrr Nils Heyerdahl och Narve Bonna blevo etta och tvåa i internationell tävlan för seniorer med svensken B. Ahnlund på tredje plats. I tävlan för seniorer togo norrmännen alla de tre första platserna med hrr J. Kristoffersen, B. Opsahl och Th. Aas.

Inne på Stad i slutfördes hastighetstävlingarne och den ende finske deltagaren; J. Skatnabb, vann här poängtävlan mot Norges och Sveriges bästa åkare, Roald Larsen och E. Blomgren blevo resp. tvåa och trea.

Nordiska Spelens konsttäkning för herrar vanns av herr Lars Grafström, Sverige, en yngre broder till den kände Herr Gillis G. Konungen, drottningen, kronprinsen med fl. kungliga öfveroro tävlingarne i såväl Stadion som ute vid Fiskartorpet.

På Saltsjöbaden var det hastighetstävling på is på motorcykel och skridskoegfing som vanns av herr H. Sievert, Djursholm, samt på Bruinsviken travtävlingar.

Måndagen ir ledtes med d'stansitt öfver en 70 km:s bana, där av 18 anmälda blött 9 startade, därav en dam, fru Gertrud Trägårdh (5:e pr.). Tävlingen var synnerligen krävande. Första pris togs av löjtnant C. M. Pereswetoff-Morath på Bri-Bri.

Dagens största intresse knöt sig till världsmästerskapet i konsttäkning på skridskor, där den hetaste striden stod mellan hrr Fritz Kachler, Wien och Gillis Grafström, Sverige. De övriga deltagarne voro hrr Willy Böckl, Wien och Stixrud, Kristiania. Till världsmästare korades efter en synnerligen elegant fri åkning Herr Gillis Grafström, som lämnade andra platsen till österrikaren hr F. Kachler.

Till bild å sid. 308.

Fru Sigrid Carlslund, A.-B. H. Bukowskis' för en konstintresserad svensk allmänhet kända och värderade direktis, kunde den 3 febr. fira ett remarkabelt dubbeljubileum, i det att samtidigt med hennes 50-åriga födelsedag 25 framgångsrika verksamhetsår förlutit i den firma, vars drivande kraft hon sedan många år tillbaka varit.

Till bild å sid. 308.

Den tyska författarfirmen Rudolf Presber och Leo Walter Stein har haft nöjet att för andra gången denna säsong se ett av sina alster framförda på svensk scen. Det var Svenska Teatern, som efter framgången med Kungens Dansös, den 3 februari hade premiär på det äkta tyska teaterchauvinistiska lustspelet "Liselotte". Fru Pauline Brunius i huvudrollen förmådde trots sin teknik och sin charmanta apparition; ej att övertyga i spelet — kanske beroende på att rollen är så litet övertygande. — Hr John Brunius som den fjantige hertigen var komisk. Vi nämna även hr Gunnar Klinberg som Ludvig XIV samt fröken Renée Björling som var mycket älsklig att skåda.

Till bild å sid. 312.

Premiären å Offenbachs muntra operett "Orfeus i underjorden" på Kungliga Teatern i Stockholm den 31 januari var en ur flera synpunkter mycket märklig tilldragelse. Dels höll därmed den renodlade operetten för första gången sitt intåg inom operans helgade område, dels skedde framförandet i professor Max Reinhardts från utländska scener kända, bländande och underbara iscensättning. Även blev premiären en ur alla synpunkter och från både publikt och kritiskt håll med lika entusiasm konstaterad jättesuccés, vartill Operan säkerligen icke många gånger under hela sin tillvaro haft maken. Hänförelsen var nästan lika stor på ömse sidor om rampen. Skulle någon av de många rollinnehavarna, som tydligen samtliga utformad sina uppgifter med verkligt genial skaparglädje, särskilt nämnas vore det framförallt hr David Stockman med sin utomordentliga tolkning av Plutos skepnad. Göta Ljunberg var en bedårande vacker och behagfull Eurudice, och den nya stjärnan Gertrud Pålson firade med sin betagande altröst en ny triumf i Cupidos roll. Sist bör ej förglömmas hr Emile

Stiebels Jupiter, en glänsande prestation; ja, måhända kvällens allra bästa ur dramatisk synpunkt.

Den unge danske kostymtecknaren och dekorationsmålaren Max Rée, hade komponerat de praktfulla dräkterna samt gjort skisserna till de betagande vackra dekorationerna. Hovkapellmästare Armas Järnefelt dirigerade med sedvanlig glans och säkerhet.

I GLYPTOTEKETS UNDERLAND. Forts. fr. sid. 310.

nastien (omkring år 1,225 f. Kr.), under vilkens regering Moses' och judarnes utvandring från Egypten ägde rum.

Från denna utflykt till Faraonernas land vänder jag åter till nutiden och den man, som satt mig i stånd att företaga den lilla resan: Frederik Poulsen.

Han är modern vetenskapsman ut till fingerspet-sarne, arkeolog med europeiskt anseende. Men samtidigt är han en allsidig kulturpersonlighet, vars make man länge torde få söka efter Studentliv i Göttingen, München, Bonn och Berlin, en mängd resor runt omkring i Europa, särskilt i Grekland, ha bidragit att vidga hans horisont och skärpa en naturlig, klok iakttagelseförmåga. Frederik Poulsen kan verkligen till fulländning den svåra konsten att se. Han visade det redan i en ungdomsbok, berättelsen "Mors Dreng", och bekräftade det snart genom sina skildringar av franska studenter, Fra "Latinerkvarteret", och med en intressant reseroman från det moderna Grekland, "Under hellenisk himmel".

Under senare år har han, förutom vetenskapliga skrifter, offentliggjort flera samlingar spirituella rese-skisser, och just nu ligger framför mig en ny bok av hans hand, "Folkesind i Nord og Syd" (Gyldendal).

Det är icke för mycket sagt, att denna bok blivit den danska bokmarknadens stora succés i höst. Och den förtjänar det. Ty en mera charmerande berättare får man leta efter, samtidigt som bakom dessa femton små skisser ligger en rikedom av träffsäkra iakttagelser, av livsallvar och djup mänsklighet. I en av dem, "Elsa och Karin", ger han oss sålunda en lika fin som sann studie öfver svenskt folklyne. I en annan, "Fra den franske Skole i Athen", firar författarens lätta ironi en sannskyldig triumf; den är i all sin knapphet en genialisk skildring av gallisk karaktär, och med öfverlägsen kvickhet tecknas här i största hast ett porträtt av självaste gamle Anatole France: "Han fortsatte sine Fortællinger efter Frokosten, lænet mod Salonens Kamin, lægende med Logrnetten. Saaledes stod han fra Kl. 2 til 6 og fortalte . . . Meget berømte Mænd fortæller altid, de lader aldrig andre komme till Orde, deres Ry tillader dem intet Minut at lytte, derfor lærer de heller aldrig noget efter Berømmelsens Indtræden, men lever paa deres uberømmelige Fortids Minder".

Genom Tyskland, Schweiz, Frankrike, Italien, Grekland och Egypten leder oss Frederik Poulsen i sin nya bok. Överallt har han att säga oss något, vi aldrig förr ha hört, och efter hand träder från dessa sidor fram en personlighet, som man icke lätt glömmor: en den finaste och skarpaste jakttagare av livet och människorna, en stillsam tänkare; en lärd och en poet, som i bokens slutkapitel låter "Hymnen till Apollo" tona: "Ikke alene den Enkelte, men ogsaa Menneskeheden har sin mystiske Musik. Millioner af Liv skrives ind og slettes sporløst ud paa Livets Tavle, men i enkelte lyse Drømmetider fødes Hymnerne, der lever, Tankerne, der kan gro i alles Sind, Kunstværkerne, der kan fylde vekslende Slægter med den jublende Skaberglædes Medleven".

Frederik Poulsen har med detta sitt arbete befäst allt det goda, vi fört tänkte om honom, och visat, att han alltjämt är stadd i en rik utveckling, som skänker hans många läsare angenäma förhoppningar och förvisso i hög grad sätter frukt inom den kulturinstitution, vars själ han är. Quidam Quidamsson.

Efter fotograf. Klisché: Goës, Gbg.

KARDINAL ACHILLO RATTI,
av konklaven vald till påve. Den nye kyrko-
fursten har antagit namnet Pius XI.

T. h.:

OTTO BLEHR. Norges statsminister.
75 år den 17 febr.

Efter nytaget porträtt. — Klisché: Goës, Gbg.

utomordentligt stora sympatier i de vidaste kretsar. Senare på olika områden politiskt verksam avlöste Blehr år 1902 Steen som regeringschef, men dock för att redan 1903 efterträdas av Hagerup. Vid den Halvorsenska reger ngens störtande i juni 1921 valdes han ånyo till regeringschef.

På högtidsdagen skall sannolikt till den fräjdade jubilaren gå de varmaste välgångsönskningar från vänner och meningsfränder även från denna sida av Kölen.

Till de oöverskådliga människomassor som under dessa dagar från Petersplatsen i Rom avvaktat resultatet av omröstningarna i Sixtinska kapellet kunde den 6 februari det stora glädjebudskapet meddelas att den romerska kyrkan erhållit ett nytt överhuvud. Den nyvalde påven, som antagit namnet *Pius XI*, är ärkebiskopen i Milano, kardinal Achille Ratti — en av dem som ingick i konklaven med de största förutsättningarna att få sig pontifikatet anförträtt.

Den nye katolske kyrkofursten skildras såsom en man med utomordentligt hög bildning och stor diplomatisk begåvning, men som dock samtidigt är genomträngd av en djup och allvarlig religiositet. Av sina kolleger i kardinalkollegiet är han en synnerligen varmt avhållen medlem.

*

Norges statsminister *Otto Albert Blehr* fyller den 17 febr. 75 år.

Inom Norges politiska liv har *Otto Blehr* under flera decennier intagit en bemärkt och inflytelserik ställning. Under Steenska ministären norsk statsminister i Stockholm 1891—93 och 1898—02 tillvann han sig där

A. Sjöberg, Öbg.

RIGHT HON. WINSTON L. CHURCHILL. *Engelsk Kolonialminister.*

Efter senaste porträtt.

T. h.: W. RATHENAU. Tysklands nyutnämnde utrikesminister, känd och även av de allierade makterna erkänd för sina vederhäftiga och talangfullt förda underhandlingar med franske ministern Loucheur angående återuppbyggnadsproblemet i Frankrike.

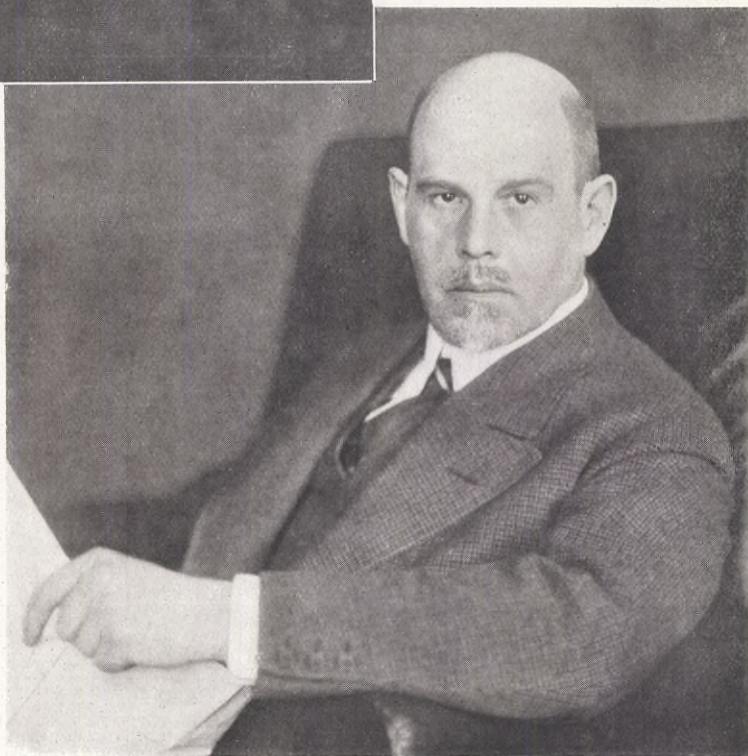
Efter senaste porträtt.

Av det nya Tysklands politiska personligheter finns det ingen, som i avseende på framstående egenskaper kan mäta sig med den nyutnämnde utrikesministern, d:r *Walter Rathenau*. I d:r Wirths första kabinettt innehade han portföljen som "återuppbyggelse"-minister, men avgick ur detta vid dess rekonstruktion i oktober, emedan det parti han tillhör — det demokratiska — beslöt att icke deltaga i denna regeringsbildning. Emellertid uppgav han icke därmed sitt arbete för fäderneslandet, utan gjorde detta de

största tjänster som mer eller mindre officiell underhandlare i London, Paris och Cannes. Säkert beror det i främsta rummet på hans insatser, att det småningom börjat gå upp för åtminstone den engelska, men i någon mån uppenbarligen även för den franska regeringen, att Versailles-traktatens skadeståndsbestämmelser äro ogenomförbara på det sätt man ursprungligen tänkt sig, och att den upplåtningen nu är på god väg att tränga igenom, att de måste göras till föremål för en ingående revision. Det är väl närmast med hänsyn till den förestående Genua-konferensen som d:r Rathenau nu mottagit utrikesministerportföljen: som innehavare av denna kan han givetvis uppträda med vida större auktoritet än som blott delegerad utan plats i regeringen.

För den svenska allmänheten är Rathenau bättre känd än de flesta andra utländska statsmän genom sina talrika även till vårt språk översatta filosofiskt-sociologiska skrifter, i vilka han företräder ett romantiskt färgat demokratiskt samhällsideal, som i viktiga hänseenden i sig upptagit socialistiska element, ehuru Rathenau visserligen icke är någon anhängare av marxismen. Under kriget inlade han de största förtjänster som organisatör av den

Forts. å sid 319.

E. A. NILSON.
Riksbanksfullm. Förstv. Stats-
råd. — Stockh. — 60 år 13 febr.*

P. A. ERIKSSON.
Byråchef. — Stockholm.
60 år 14 febr.*

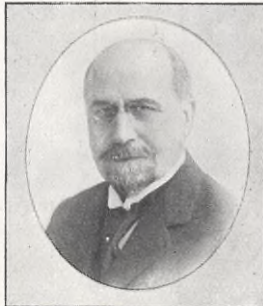
C. A. E. SILFWERHJELM.
Generalkonsul. — Djursholm.
50 år 29 jan.*

K. A. SVENSSON.
Byråchef. — Stockholm.
50 år 6 feb.*

O. F. NYGREN.
Handlande. — Karlstad.
80 år 11 febr.*

M. N:SON HELMER.
Apotekare. — Stockholm.
69 år 13 febr.*

I. E. HARTVIG.
Grosshandlande. Göteborg.
50 år 15 febr.*

T. A. LANGE.
Telegrafkommissarie. — Kri-
stianstad — 50 år 16 febr.*

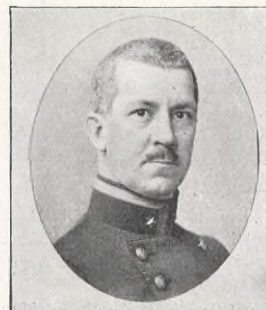
C. A. LUNDBERG †.
F. d. Rek.or. — Stockholm.
F. 1843. † 29 jan.*

K. H. KOLLÉN †.
Ingenjör. — Hultafors.
F. 1850. † 25 jan.*

V. J. CLAUSEN †.
Distr. Lantmätare — Luleå.
F. 1876. † 19 jan.*

K. A. F. LINDENCRONA †.
Översteöjtnant — Stockholm.
F. 1876. † 29 jan.*

ERIK NILSON. Efter avslut. skolgång handl. i Örebro; stadsfullm. där 99—11 på sin tid, led. av drätselk., ordf. i vattenledn. o. b. lysn. styr., länstingsman 08. v. ordf. 10—11. ordf. 12. Led. av Riksd. A. K. sdn 06. v. ordf. i tillf. utsk. 07—08, led. av statsutsk. 12, av soc. styr. utsk. s. a., pens. utsk. 13, försvarsutsk. 14. Led. av ett flertal milit. o. a. komm. Statsråd o. chef f. Lantförsvars dep. 17—20. Riksbanksfullm. (Andre deput., chef f. Avd.-kont) sdn 20. Biografi o. helsid.-portr. arg. XXI: 35.

ALFRED ERIKSSON. Stud. 81, lantmät. ausk. 88, komm. lantmät. 97, lantmät. s.-kr. 04, byråchef i Lantmät.-styr. 08, ff. dir. f. Stat. reprodukt. 20.

AUGUST SILFVERHJELM. Idkade efter avslut. skolestudier språk- o. hand.-studier i utl., prakt. därefter å kontor samt utreste 95 t. Kongo f. J. A. Enhörnings trävaru a.-b. räkning, förstod dess filial i Banana 96—97, företag vidsträckt resor i Afrika o. gjorde därunder prakt. studier; återvänd. t. hemlandet 98 o. var några år anst. inom trävaruind. Reste ånyo ut 03 o. g. und. i Alexandria egen firma f. import av svenska varor. Inneh. 04—05 Kommerskoll. hand.-stip. Sv. vicekonsul i Alexandria 06, konsul 12, g.n.-konsuls namn 18. Sdn 20 ff. chef f. Utr. dep. avd. B. Under vistelsen i Egypten v. olika tillf. förestätt sv. g.n. kons. i Kairo, varit t. dansk kons. i Alex. o. inneh. förordn. som norsk o. brasil. g.n.-konsul. Inn h. fr. För. Stat. uppdrag att omhändera o. sköta d. tyska intressena i Egypten 17 samt fr. Turkiet att f. dess räkn. lämna understöd t. de turk. fångarne i Egypten.

KARL-AUGUST SVENSSON. Utex. fr. Tekn. högsk. 93, prakt. v. Flott varv i Sto.-kh. 89, v. Stat. järnv. 93—96, ex.-rit. där 96, und.-ving. där 98, maskininsp. 04, maskininsp. 08; överinsp. v. Järnv.-styr. maskinbyrå f. maskintillsten 19, byråchef v. Järnv. styr. 21. Led. av Örebro stads vatt- o. belysn.-styr. 08—11, av drätselk. där 11—16, av stadsfullm. där 13—16. Sakkunn. i Statsbaneekon. komm. 20, led. av deleg. betr. 8-tim. dagens tillämp. å S. J. driftpersonal 19—12, led. av 1921 års elektrifier.-komm. Ordf. i S. J. tjänstgör. kom. f. maskinavd. 19 led. av S. J., tj.-gör.-nmd 20.

OSKAR NYGREN. Prakt. efter avslut. skolestud. 57 i järnhandel, deleg. i firman Nygren & Ahlin etabl. 66; firman omb. 12 t. a.-b. m-d N. som verkst. dir. t. 19. Stadsfullm. 77—1900, mångårig led. av hamnstyr., gas- o. vatt-nledn.-styr. o. Hällsöv.-nmd.

MAGNUS HELMÉR. Apot.-ex. 85, av st.-förest. 96—04, inneh. av apot. i Backe 04, 13, av apot. Morlanen i Stockh. sdn sistn. ar. Styr.-led. i Apotekarens aldersstilläggs-kassa 17—19, av dess dyrtidsstilläggs-kassa 18—19.

EDVARD HARTVIG. Efter avslut. skolestudier i in- o. utl. anst. i den stora manufakturfirman Aug. Abrahamson & Co. i Göteborg i vilken han 11 inträdde som d. lägre. — På sin tid revisor i Skand. kred.-a. b. mångårig styv.-led. i Göt.-b. sparb., i t. h. bergska fouden; styr.-led. i Svenska Mässan, i Stängs l. ab., i a.-b. Göt. b. lyr. Teater. Sedan många år jämval styv.-led. i Förl.-a.-b. Hvar 8 Dag, vilket giver oss anledning all-d. s. särskilt framföra våra hjärtliga lyckönskningar till den i sin stad i hög grad populäre mannen.

THORVALD LANGE. Stud. 90, e. o. t.-ingr. ass. 92 ord. 96, konfr. i Stockh. 02, komm. i Västerås 13, i Härnösand 13, i Kristianst. sdn 21. Led. av exprop.-nmd. f. Väst-norrkl. l. 17—20, styv.-led. i t. l.-gr. tj.-männens fören. norra krets 15. Led. av styr. f. Norrl. konst.- o. H. msl.- o. hantv.-löt. 15—18.

CARL LUNDBERG †. Stud. 63, fil. d. 69, auj. i Halmst. 71, i kt. i lat. o. grek. i Norrk. 72, lär. f. arvturstarn 73—82, ff. rekt. v. h. allm. latin-lärov. å norrm. i Stockh. 83—09, i kt. i lat. o. grek. där 93 09. Led. av skollagskomm. 90—91, i led. av dir. 8. Stockh. undervisn.-verk 84. På sin tid mångårig i d. av Stockh. stadsfullm. Biografi o. helsid.-portr. arg. X: 6.

HILMER KOLLÉN †. Utex. fr. Chalm. t.-kn. inst. 71, vik. 18, där 71—72, utl. stud. 72, 74, anst. v. Kristineh. m. k. verkst., Sundbygrgs m. k. verkst. o. Wimmans ing.-byrå i Sto.-kh. under åren 74—83. Grundl. Sv. mätt.- o. tumstocksfabr., Hultafors 83, sdn 87 egnat sig åt upplinn.

Forts. fr. sid. 307.

och som bidrog till "Politikens" så exempellöst dominerande ställning i landets journalistik, för många kändes som en usurpation på nationella världens beaktad som ännu kan hålla en frisk fiendskap vid liv.

Men Georg Brandes entusiasmer och ärlighet har ännu ingen gittat bestrida — lika litet som hans geni och enorma arbetskraft, till vilken man får söka efter germanska motstycken! Han har varit — och är — vad fransmännen kalla en *animateur* — en animateur utan like. En man är han dessutom, som med sällspord råttlinighet fullföljt kampen för sin ungdoms ideal, kampen för de förtrvckta, för frihet och demokrati. Och det trots att han till hela sin struktur är — liksom Nietzsche, för vars storhet han först fick Skandinavien, o n inte Europa, att öppna ögonen — en radikal aristokrat.

När Georg Brandes Samlade verk förelägo skrev han över porten till detta "Mausoleum" ännu en dikt, ur vilken jag anför ett par strofer;

Dog søg mig ej kløgtigt
i hvad jeg gav Form!
Mit bedste var Flygtigt
som Ild og som Storm.
Fra mit Værksted elektriske Gnister
tog Flu, t uden Regel og Norm.
Og det hørtes som Brusen
et vækkende Raab,
der fandt Genklang hos Tusind
og fostrede Haab
det var Røsten, der kaldte i Ørken
og daabte med Frihedens Daab.

*

TVÅ STORPOLITIKENS MÄRKESMÄN.

Forts. fr. sid. 317.

tyska rikshushållningen till överensstämmelse med krigets krav.

Med Rithenau har den engelske kolonialministern, Right Honourable *Winston Leonard Spencer Churchill* den rika fantasien och den framstående skriftställarförmågan gemensam, men i övrigt erbjuda de båda just inga likheter. Winston Churchill är son till den bekante politikern lord Randolph Churchill och härstammar i rätt nedstigande led från den berömda fältherren hertigen av Marlborough. Född den 30 nov. 1874 ägnade han sig ursprungligen åt militärtjänsten, deltog 1895 med utmärkelse som frivillig på spansk sida i kriget med Förenta Staterna på Cuba och tjänade därefter i Englands indiska armé samt i Sudan, där han var med i slaget vid Khartoum. Även i boerkriget var han med, blev tillfångatagen, men lyckades fly, deltog i ett stort antal träningar och förvärvade sig ett flertal militära utmärkelsetecken. År 1900 invaldes han första gången i parlamentet som konservativ representant för valkretsen Oldham, men kvarstod alljämt i armén bl. a. som löjtnant vid drottningens fjärde livhusarregemente, till; han år 1916 erhöi överstes avsked. År 1906 övergick han emellertid till det liberala partiet och kunde nu på få år uppvisa en lysande politisk karriär, begynnande som understatssekreterare för kolonierna 1906-08 och fortsättande som handelsminister

(TILLHÖR VECKANS PORTRÄTGALLERI.)

JOHAN CLAUSEN †. På sin tid under många år styresman f. avvittrerverket i Västerb. o. Norrb. län, distr. lantmät. i Jukkusjärvi distr. sdn 17. Kallad t. tj.-görr. i Lantmät.-styr. 21. Verksam inom landstormso. friv. skytterör.

FREDRIK LINDENCRONA †. Ulfst v. Kronob. reg. 96. Ulfst v. Gen.-staben 08, kapt. där o. i reg. 09, stabchef v. kommand.-skap t i Boden 11-14, major v. Gen.-staben 16, stabchef v. 6. arméfördeln. 17, souchef v. Lantförs. kommandoexp sdn 18, övlfst v. Gen.-staben 20. Komm.-nd. 12-13 att följa de bulgar. truppernas rör. under kriget, varöfver utg. arbetet "Balkankriget 1912-1913.

1908-10, som inrikesminister 1910-11 och sjöminister ("First Lord of the Admiralty") 1911-15. I denna sistnämnda egenskap föll det på hans lott att vid krigsutbrottet organisera den första hjälpsändningen till kontinenten, varvid han fick uppbära mycken smälek för den truppstyrka som överfördes till Antwerpen omedelbart före stadens intagande och som knappt hann fram, innan den åter nölgades återvända. Visserligen utlovades det, att denna expedition skulle visa sig berättigad, sedan efter krigets slut alla handlingar kunde läggas på bordet, men så har i varje fall hittills icke skett. År 1915 avgick han som sjöminister och kvar-tod någon tid som minister utan portfölj med titel av kauslär för hertigdömet Lancaster, men avgick slutligen helt ur regeringen, då han icke fick tillträde till det egentliga "krigskabinetet", och begav sig personligen till fronten för att aktivt deltaga i kriget. Synnerligen länge dröjde det emellertid icke, förrän han återvände hem och 1917 övertog posten som ammunitionsmi- nister i Lloyd Georges regering. Följande år blev han krigsminister och övertog jämte landförsvarsdepartementet även luftförsvaret; som sådan hade han att verkställa den synnerligen krävande, med utomordentliga svårigheter förenade demobiliseringen av den på alla möjliga krigsskådeplatser i Europa och Asien fördelade brittiska landarmén. Sistlidet år slutligen övertog han den post han fortfarande innehar som kolonialminister, i vilken egenskap han framför allt haft att lösa de invecklade problem, som mött den engelska politiken i Mindre Asien, Egypten, Palestina, Arabien, Syrien och Mesopotamien. Äsikterna om klokheden av den av honom härvid förda politiken ha i hemlandet varit ganska delade och fråga kan väl vara, om han därvid i alla stycken visat den framsynthet och konsekvens, som läget påkallat. Situationen är emellertid för utomstående ytterst svårbedömbär och Lloyd Georges förtroende synes han fortfarande i oförminskad grad vara i åtnjutande av. Vid det nyligen skedda bildandet av det nationalliberala partiet var han jämte premiärministern den egentliga förgrundsfiguren och har i dagarna låtit mycket tala om sig genom det framgångsrika sätt, varpå han lyckats bringa den sydirländska fristatens och Ulsterregeringens ledare till förhandling med varandra.

Winston Churchill är i besittning av en lysande vältalighet och en mindre vanlig skriftställartalang. Hans levnadsteckning över sin tader väknas till något av det yppersta i Englands rika biografiska litteratur och om han en gång får tid att skildra sina egna levnadsöden kan man av det ovan anförda förstå, att han icke behöver känna sig i förlägenhet beträffande stoff. Ändå har han ett par år kvar, innan han når upp till femtioårsåldern, och kommer säkerligen, om han får leva, att spela er stor roll i örikets politiska liv under ännu ett par årtienden.

Forts. fr. sid 308

mann, vär i Danmark för kunskapen om svenskt språk och svensk kultur bekante förkämpe, fru lektor Valfrid Palmgren Munch-Petersen m. fl.

Med den livligaste uppmärksamhet följde auditoriet den furstlige föreläsarens medryckande och intressanta skildring från Centralafrika, vilket betecknades som de stora möjligheternas land. I föredraget förekom ett roande intermezzo — ljusbilden av en stor gorilla, som föredragshållaren under stormande munterhet och handklappningar sade sig ha skjutit — trots "Politiken".

Efter det med ihållande ovationer mottagna föredraget sjöngs urisont "Ur svenska hjärtans djup".

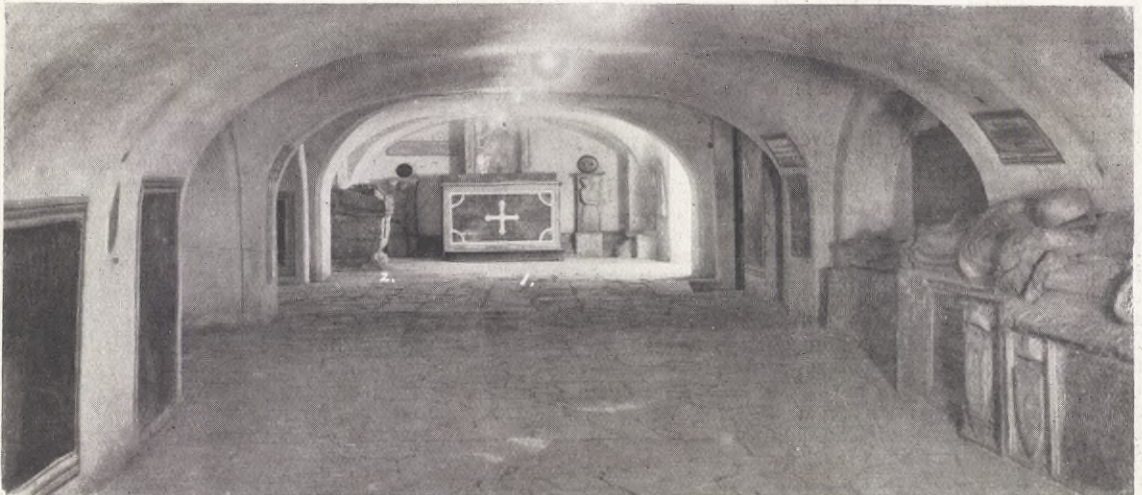
Under sitt uppehåll i Köpenhamn har prins Vilhelm varit konung Christians gäst på Amalienborg.

Påven Benedikt XV vilar nu i sin sarkofag i en av de underjordiska kryptor i den väldiga Peterskatedralen, där under tidernas lopp så många av jordens mäktigaste funnit sitt vilorum. I Sveriges hävder skall aldrig förglömmas att det var detta, den katolska kyrkans mäktiga Pantheon, som slutligen skulle komma att öppna sina portar för dottern till den store Gustaf II Adolf — för drottning Kristinas stoft.

På den intressanta bild H. 8 D. återger kunna vi i den sparsamma belysning, som härskar i denna helgade och avskilda värld, skönja den svenska drottningens

NÄR DET PÅVLIGA STOFLET FÖRDES FRÅN TRONSALEN till basilikan i S:t Peterskatedralen.

KRYPTAN UNDER KATEDRALEN där Benedikt XV:s sarkofag (1) placierats närmast Drottning Kristinas av Sverige viloplats (2).

Härunder: De två sarkofagerna i förstoring ur samma foto.

Efter fotografier.
Erich Sjoberg, Gbg.

sarkofag, i vars omedelbara närhet synes uppställd sarkofagen för den nu nyligen avlidne påven Benedikt XV.

